

Bruxelles, 13. siječnja 2021.
(OR. en)

5223/21
ADD 1

LIMITE

JAI 22
MIGR 10
COASI 3

NAPOMENA

Od:	Komisija
Za:	Delegacije
Predmet:	Zajednička izjava Afganistana i EU-a o suradnji u području migracija

Zajednička izjava Afganistana i EU-a o suradnji u području migracija

Uvod

Europska unija (EU) i Islamska Republika Afganistan i dalje se suočavaju sa znatnim izazovima u pogledu izbjeglica i migracija, koji su dugoročne prirode. Za njihovo svladavanje potrebni su solidarnost, odlučnost i zajednički rad. Zajednička izjava Afganistana i EU-a („zajednička izjava”) o suradnji u području migracija odražava zajedničku namjeru EU-a i Vlade Afganistana da intenziviraju suradnju kako bi upravljali migracijama u Afganistan i iz njega, uključujući sprečavanje nezakonitih migracija i vraćanje nezakonitih migranata. Potonje se odnosi na Afganistance kojima se nakon primjene svih relevantnih nacionalnih i međunarodnih pravnih instrumenata i pravnih postupaka ne može priznati međunarodna zaštita. Ta suradnja, koja je rezultat koordiniranog rada, dio je općeg partnerstva Vlade Afganistana i EU-a.

Vlada Afganistana i EU obvezuju se da će nastaviti sveobuhvatni dijalog o migracijama¹. Svrha zajedničke izjave nije stvoriti nova zakonska prava ni obveze na temelju međunarodnog ili nacionalnog prava. Njome se utire put strukturiranom dijalogu i suradnji u migracijskim pitanjima, na temelju obveze da se pronade učinkovito rješenje za potrebe obiju strana. Zajedničkom izjavom podupiru se bilateralni odnosi država članica EU-a s Afganistanom te se ona ne može tumačiti kao da zamjenjuje postojeće bilateralne sporazume država članica EU-a i Afganistana ili sprečava sklapanje budućih bilateralnih sporazuma ili dogovora država članica EU-a i Afganistana.

U ovoj se zajedničkoj izjavi utvrđuje niz aktivnosti koje EU i Vlada Afganistana trebaju poduzeti kako bi se uspostavio brz, djelotvoran i izvediv postupak neometanog, dostojanstvenog i urednog vraćanja državljana Afganistana koji ne ispunjuju uvjete koji su na snazi za ulazak, prisutnost ili boravak na području EU-a te kako bi se olakšala njihova održiva reintegracija u Afganistanu u duhu suradnje.

U suradnji na temelju ove izjave EU i Afganistan i dalje će ispunjavati sve svoje međunarodne obveze, posebno:

- poštovanje odredaba Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. i njujorškog Protokola iz 1967. uz tu Konvenciju,

¹ Primjerice, putem Sporazuma o suradnji za partnerstvo i razvoj između EU-a i Afganistana, koji su EU i Afganistan potpisali u veljači 2017. i u okviru kojeg postoji posebna radna skupina za ljudska prava, dobro upravljanje i migracije.

- podržavanje prava i sloboda zajamčenih u Međunarodnom paktu o građanskim i političkim pravima, Povelji EU-a o temeljnim pravima i Općoj deklaraciji o ljudskim pravima,
- poštovanje sigurnosti, dostojanstva i ljudskih prava nezakonitih migranata koji podliježu postupku vraćanja i ponovnog prihvata.

Dio I.: Opseg suradnje

1. EU i Vlada Afganistana namjeravaju blisko surađivati kako bi organizirali dostojanstveno, sigurno i uredno vraćanje u Afganistan afganistanskih državljana koji ne ispunjuju uvjete za ostanak u EU-u.
2. U skladu sa svojim obvezama iz međunarodnog prava Afganistan ponovno potvrđuje svoju obvezu ponovnog prihvata građana koji su nezakonito ušli u EU ili nezakonito borave u EU-u, nakon što države članice EU-a pravilno razmotre svaki pojedinačni slučaj.
3. Državljeni Afganistana za koje je utvrđeno da nemaju zakonsku osnovu za ostanak u nekoj državi članici EU-a, čije su potrebe za zaštitom ili važni humanitarni razlozi, ako postoje, razmotreni u skladu s primjenjivim zakonodavstvom i koji su primili izvršnu odluku da napuste tu državu članicu mogu odabrati dobrovoljni povratak. Obje su strane suglasne da se pri organizaciji vraćanja afganistanskih državljana toj mogućnosti treba dati prednost.

Državljeni Afganistana koji se na temelju odluke o vraćanju koju je izdala država članica EU-a ne odluče dobrovoljno vratiti bit će vraćeni u Afganistan nakon što se iscrpe upravni i pravosudni postupci sa suspenzivnim učinkom.

Države članice EU-a razmatraju odobravanje primjerenog vremenskog razdoblja za vraćanje uz ispunjavanje uvjeta propisanih primjenjivim zakonima, uzimajući u obzir posebne okolnosti svakog pojedinačnog slučaja.

4. Prije vraćanja državljana Afganistana EU će pravedno razmotriti humanitarne aspekte u skladu s međunarodnim pravom, posebno u pogledu maloljetnika bez pratnje, starijih osoba, neudanih žena i žena koje su glave obitelji. Poštovat će se jedinstvo obitelji i načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja, među ostalim i u pogledu teško bolesnih osoba. Posebnim će se mjerama osigurati pružanje primjerene zaštite, pomoći i skrbi takvim ranjivim skupinama tijekom cijelog postupka.
5. Maloljetnike bez pratnje ne vraća se osim ako se vraćaju članu obitelji, imenovanom skrbniku ili u odgovarajući prihvatni objekt u Afganistanu. Uvijek treba posvetiti dužnu pažnju najboljem interesu djeteta.

Za potrebe ove izjave:

- da bi se ocijenio pojam jedinstva obitelji, „obitelj” se sastoji od roditelja s maloljetnom djecom mlađom od 18 godina,
- „teško bolesne osobe” su osobe s vrlo teškom bolešću koja se ne može liječiti u Afganistanu.

6. Na temelju ove političke izjave EU i Vlada Afganistana blisko će surađivati kako bi upravljanje migracijskim pritiscima postalo lakše i učinkovitije.
7. Dio ove političke izjave uzajamna je obveza da će se dodatno unaprijediti suradnja u pratećim razvojnim mjerama kako bi se pridonijelo održivosti afganistanske institucionalne strukture i učinkovitijoj provedbi radi održive reintegracije Afganistanaca koji se vraćaju.

Dio II.: Olakšavanje postupka vraćanja

1. Kako bi se olakšao postupak vraćanja, EU će osigurati da svi Afganistanci koji se u Afganistan vraćaju dobrovoljno ili prisilno u skladu s EU-ovim i međunarodnim zakonima imaju priznatu i valjanu putnu ispravu, na primjer afganistansku putovnicu, afganistansku putnu ispravu ili EU-ovu standardnu putnu ispravu za vraćanje².
2. Ako afganistanski državljaniin kojeg se vraća nema valjanu putovnicu, nadležno tijelo Afganistana osigurat će da se provede postupak provjere i izda putovnica ili putna isprava najkasnije četiri tjedna nakon što država članica EU-a podnese takav zahtjev.

Ako država članica EU-a ima dokaze o afganistanskom državljanstvu osobe koju se vraća, afganistanska tijela poduzet će sve kako bi provjerila te dokaze i izdala putovnicu ili putnu ispravu u roku od dva tjedna.

Ako putna isprava nije izdana unutar tih rokova, država članica EU-a može izdati standardnu putnu ispravu EU-a za vraćanje.

² Europska standardna putna isprava za vraćanje državljanina trećih zemalja (Preporuka Vijeća od 30. studenoga 1994.).

3. Kako bi se olakšali vraćanje i ponovni prihvat afganistanskih državljana, države članice EU-a mogu se poslužiti redovnim ili izvanrednim letovima u zračnu luku Kabul (u postojeće namjenske objekte) i bilo koje druge određene afganistanske zračne luke, kako je obostrano dogovoreno, uključujući i zajedničke letove koje organizira i koordinira Frontex i kojima se afganistanski državljani vraćaju iz nekoliko država članica EU-a. Sve države članice EU-a mogu sudjelovati u zajedničkim operacijama vraćanja u obliku izvanrednih letova. Zajednički letovi za vraćanje organizirat će se u okviru ove izjave.
4. U slučaju izvanrednih letova države članice EU-a pružit će tri tjedna prije datuma vraćanja podatke o letu (najviše 50 vraćenika po letu, no taj se broj može povećati u dogovoru s afganistanskom vladom) i osobne podatke predmetnih vraćenika, u skladu s primjenjivim pravilima o zaštiti osobnih podataka. Države članice EU-a možda će morati prebukirati taj let osobama koje nisu iz te skupine, ali pritom ne smiju premašiti maksimalni broj vraćenika koji je prethodno najavljen. Države članice EU-a i Frontex koordinirat će svoje izvanredne letove s afganistanskim vlastima kako bi se osiguralo uredno upravljanje vraćanjem, tako da se maksimalni broj nedobrovoljnih vraćenika ograniči na 500 mjesečno, a taj se broj može povećati na temelju prethodnih savjetovanja. Ta se gornja granica primjenjuje na sve nedobrovoljne vraćenike neovisno o tome vraća li ih se na temelju bilateralnog sporazuma ili zajedničke izjave. Svi afganistanski vraćenici bit će ponovno prihvaćeni nakon dolaska.

5. Za putovanje u Afganistan EU-ovo osoblje za pratnju i drugo prateće osoblje neće morati imati valjanu afganistansku vizu, osim ako moraju ući na državno područje Afganistana. U takvim slučajevima afganistanska diplomatska predstavništva u roku od pet radnih dana izdat će vize za višekratni ulazak s rokom valjanosti od godinu dana, bez pristojbi za nositelje službenih putovnica. Države članice EU-a poduzet će odgovarajuće mjere za postupak vraćanja žena, uključujući i pružanje pratiteljica. Osoblje za pratnju bit će posebno osposobljeno i postupat će u skladu sa standardima EU-a³.
6. Države članice EU-a osigurat će da svaku osobu koju je Afganistan ponovno prihvatio, a za koju se kasnije ispostavi da nema afganistansko državljanstvo, ponovno prihvati odgovarajuća država članica EU-a ili da ta država članica EU-a provede transfer te osobe u njezinu zemlju podrijetla.

Dio III.: Informiranje i širenje svijesti

1. EU, njegove države članice i Vlada Afganistana blisko surađuju, uz pomoć relevantnih nevladinih ili međuvladinih organizacija ako je potrebno, kako bi osigurali da afganistanski državljani koji borave u EU-u dobiju objektivne i točne informacije o svojem vraćanju i reintegraciji u Afganistanu kako bi im se omogućilo da o povratku odluče uz potpuno poznavanje činjenica. U tu svrhu EU i njegove države članice, zajedno s relevantnim međuvladinim ili nevladinim organizacijama, provode informativne kampanje usmjerene na afganistansku zajednicu u EU-u.

³ Odluka Vijeća 2004/573/EZ od 29. travnja 2004. o organizaciji zajedničkih letova za udaljšavanje, s državnog područja dviju ili više država članica, državljana trećih zemalja protiv kojih su doneseni pojedinačni nalozi za udaljšavanje.

2. Kako bi se spriječile daljnje nezakonite migracije iz Afganistana i stvorili uvjeti za održivu reintegraciju afganistanskih vraćenika, Vlada Afganistana poduzet će potrebne mjere, uključujući organizaciju kampanja za informiranje stanovništva o opasnostima nezakonitih migracija. EU namjerava pridonositi financiranju takvih informativnih kampanja.

Dio IV.: Programi povratka i pomoć u reintegraciji

1. EU namjerava Afganistancima koji se vraćaju snositi sve troškove putovanja do njihova konačnog odredišta u Afganistanu, uključujući administrativne troškove i troškove prtljage, u skladu s međunarodnim standardima za težinu prtljage.
2. Kako bi se olakšala održiva reintegracija, EU priprema i financira programe kojima se podupiru afganistanski državljani koji se vraćaju u Afganistan i njihove zajednice domaćini. Pri pripremi i provedbi programa reintegracije posebna će se pozornost posvetiti potrebama djece, žena i vraćenika iz ranjivih skupina.
3. Pomoć vraćenicima u reintegraciji dopunit će se i blisko koordinirati u okviru cjelokupne razvojne suradnje Afganistana i EU-a. Obje strane ostaju potpuno predane načelima učinkovite pomoći kojima se povećavaju sinergije među različitim mjerama, pri čemu je poseban naglasak na provedbenim sustavima i kapacitetima unutar zemlje, izgradnji veze između humanitarnog djelovanja i razvoja te mobilizaciji resursa na bilateralnoj i regionalnoj razini.

4. EU-ova pomoć u održivoj reintegraciji vraćenika provodit će se u skladu s revidiranim nacionalnim okvirom za mir i razvoj u Afganistanu (ANPDF), posebice kad je riječ o poticanju lokalnog upravljanja i pružanju osnovnih usluga pogođenim skupinama stanovništva, kao što je utvrđeno i u ciljevima održivog razvoja.
5. Kako bi se olakšalo ponovno uspostavljanje uvjeta za život vraćenika u Afganistanu, EU unutar usklađenog okvira namjerava poduprijeti održiv rad na reintegraciji, uzimajući u obzir potrebe vraćenika i njihovih zajednica domaćina te jačajući institucionalne kapacitete nadležnih vladinih institucija. Te će se mjere osmisliti zajednički i na temelju dogovorenih područja djelovanja u skladu s vladinim nacionalnim prioritetnim programima u sklopu pripreme okvirnih programa za pojedinačne zemlje i za veći broj zemalja za razdoblje 2021. – 2027. u vezi s Afganistanom.

Dio V.: Borba protiv krijumčarenja migranata i trgovine ljudima

1. EU će pojačati potporu afganistanskoj vladi u sprečavanju i borbi protiv trgovine ljudima i krijumčarenja migranata. Takva pomoć uključuje osposobljavanje tijela za izvršavanje zakonodavstva, kao i potrebnu posebnu potporu za izradu i donošenje djelotvornog zakonodavstva o krijumčarenju migranata.
2. EU i Afganistan zajedno će pripremiti konkretne prijedloge usporedno s početkom suradnje na temelju ove izjave.

Dio VI.: Zajednička radna skupina

Zajednička radna skupina sastajat će se redovito, po mogućnosti svakih šest mjeseci ili barem jednom godišnje, kako bi olakšala primjenu ove izjave ne dovodeći u pitanje mogućnost da se na zahtjev Afganistana ili EU-a u kratkom roku sazovu sastanci kako bi se raspravila sva pitanja koja se pojave. Ta će radna skupina:

- a) pratiti primjenu ove izjave;
- b) raspravljati o dodatnim dogovorima radi olakšavanja suradnje i omogućivanja urednog upravljanja tokovima vraćanja;
- c) prema potrebi predlagati izmjene ove izjave.

Dio VII.: Razmjena dokumenata

EU i Afganistan izjavljuju da namjeravaju razmjenjivati sljedeće dokumente:

- a) popis diplomatskog i konzularnog osoblja na državnom području strane koja ga zatraži radi izdavanja putnih isprava;
- b) popis zračnih luka koje bi bilo najbolje upotrebljavati za operacije vraćanja;
- c) sve informacije za olakšavanje komunikacije i učinkovite provedbe ove izjave; i
- d) popis dokumenata koji se smatraju dokazima o državljanstvu.

Dio VIII.: Početak suradnje

Ova je izjava potpisana na jeziku dari i engleskom jeziku; oba su teksta jednakovrijedna.

Suradnja počinje na dan potpisivanja ove izjave. Izjava pruža okvir za suradnju na neodređeno vrijeme. Svake godine na datum obljetnice potpisivanja ove izjave i na temelju prethodnog savjetovanja sa zajedničkom radnom skupinom svaka stranka može obavijestiti drugu stranku o svojoj namjeri o prekidu suradnje, a u tom slučaju suradnja na temelju ove izjave prestaje nakon tri (3) mjeseca.

Dio IX.: Razmjena mišljenja

U slučaju razlika u tumačenju, a time i razumijevanju ove izjave ili suradnje koja se na njoj temelji, trebalo bi pronaći obostrano prihvatljivo rješenje na temelju engleske verzije u okviru zajedničke radne skupine.

Dio X.: Odnos s drugim bilateralnim dogovorima

Države članice koje su sklopile bilateralni dogovor s Afganistanom trebale bi poštovati postupke koji su u njemu predviđeni, ne dovodeći u pitanje mogućnost svih država članica da sudjeluju u zajedničkim operacijama vraćanja koje koordinira Frontex. Za te zajedničke operacije vraćanja zahtjeve za iskrcajne dozvole trebala bi obrađivati delegacija EU-a.

Ova zajednička izjava o suradnji u području migracija potpisana je u [mjesto] dana [datum].

Za Europsku uniju

Za Vladu

Islamske Republike Afganistana

Ime

Ime

(Titula/položaj)

(Titula/položaj)
